

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 26/03-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí pléna 13. marca 2003 predbežne prerokoval volebnú sťažnosť Z. B., bytom V. K., kandidáta na primátora mesta V. K., zastúpeného advokátom JUDr. A. B., K. Ch., vo veci nezákonnosti volieb primátora mesta V. K. a nezákonnosti volieb do Mestského zastupiteľstva mesta V. K. konaných v dňoch 6. a 7. decembra 2002 a takto

r o z h o d o l :

1. Volebnú sťažnosť Z. B. v časti, ktorou namieta nezákonnosť volieb primátora mesta V. K. konaných v dňoch 6. a 7. decembra 2002, **o d m i e t a** pre zjavnú neopodstatnenosť.

2. Volebnú sťažnosť Z. B. v časti, ktorou namieta nezákonnosť volieb do Mestského zastupiteľstva mesta V. K. konaných v dňoch 6. a 7. decembra 2002, **o d m i e t a** ako podanú zjavne neoprávnenou osobou.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. decembra 2002 doručená volebná sťažnosť Z. B., bytom V. K. (ďalej len „navrhovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. A. B., K. Ch., označená ako „*Sťažnosť na nezákonnosť volieb do orgánov miestnej samosprávy*“.

Navrhovateľ vo volebnej sťažnosti uviedol, že kandidoval vo voľbách do orgánov samosprávy obcí konaných 6. a 7. decembra 2002 (ďalej len „voľby“) ako kandidát na funkciu primátora mesta V. K. Na preukázanie tohto tvrdenia predložil zároveň ako dôkaz „Vyhlásenie kandidatúry pre voľby primátora mesta V. K.“ z 22. októbra 2002, z ktorého vyplýva, že bol pre voľby Miestnou volebnou komisiou vo V. K. (ďalej len „miestna volebná komisia“) zaregistrovaný ako kandidát na funkciu primátora mesta V. K.

Volebná sťažnosť navrhovateľa v pôvodne predloženej podobe (ani po jej doplnení, ku ktorému došlo podaním zo 16. decembra 2002) nespĺňala náležitosti ustanovené zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Navrhovateľ predovšetkým nespĺnil povinnosť podľa ustanovenia § 60 ods. 1 písm. c) zákona o ústavnom súde, keď nepredložil žiaden dôkaz o tom, že vo svojom volebnom obvode získal najmenej 10 % hlasov voličov.

Navrhovateľ v rozpore s § 61 (poslednou vetou) zákona o ústavnom súde nesprávne označil ako účastníkov, proti ktorým smeruje jeho volebná sťažnosť, miestnu volebnú komisiu a Okrskovú volebnú komisiu č. 3 vo V. K. (ďalej len „okrsková volebná komisia“), čo neumožňovalo takto označené subjekty považovať za pasívne vecne legitimovaných účastníkov konania pred ústavným súdom.

V nadväznosti na to ústavný súd vyzval listom zo 16. januára 2003 právneho zástupcu navrhovateľa na odstránenie nedostatkov volebnej sťažnosti a zároveň ho požiadal, aby upresnil, či sa navrhovateľ domáha vyhlásiť za neplatné len voľby primátora mesta V. K. alebo aj voľby do Mestského zastupiteľstva mesta V. K.

Odpovedajúc na výzvu ústavného súdu podaním, ktoré mu bolo doručené 29. januára 2002, označil právny zástupca navrhovateľa za účastníka, proti ktorému smeruje volebná sťažnosť, PeadDr. T. B., primátora mesta V. K.. Zároveň v prílohe svojho podania predložil prehľad výsledkov volieb do orgánov samosprávy mesta vyhotovený 7. decembra 2002 miestnou volebnou komisiou, z ktorého vyplynulo, že z celkového počtu 3 226 odovzdaných hlasov získal vo voľbách primátora 954, čo predstavuje viac ako 10 % hlasov oprávnených voličov.

Z obsahu volebnej sťažnosti ďalej vyplýva, že navrhovateľ napáda nezákonnosť volieb z dôvodu, že *„Vo volebnom obvode vo V. K., a to konkrétne vo volebnom okrsku č. 3 došlo dňa 7. 12. 2002 okolo 10.00 hod. k porušeniu zákona 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších noviel na tom skutkovom základe, že člen okrskovej volebnej komisie p. K. Ž. spolu s p. A. K. opustili volebnú miestnosť a s prenosnou schránkou odišli do Domu dôchodcov za účelom realizácie volebného práva. Poznámam, že A. K. nebola členkou okrskovej volebnej komisie, bola zapisovateľkou“.*

Podľa navrhovateľa došlo v danom prípade k porušeniu § 31 ods. 6 zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „volebný zákon“), v zmysle ktorého v prípade, že sa volebný akt vykonáva na žiadosť voliča mimo volebnej miestnosti, vyšle okrsková volebná komisia k voličovi dvoch svojich členov s prenosnou volebnou schránkou, hlasovacími lístkami a obálkou. Citované ustanovenie volebného zákona bolo podľa navrhovateľa porušené tým, že okrsková volebná komisia vyslala za účelom vykonania volebného aktu mimo volebnej miestnosti iba jednu svoju členku a zapisovateľku, ktorá podľa § 11a ods. 1 volebného zákona zabezpečuje organizačné a administratívne záležitosti súvisiace

s prípravou a priebehom rokovania volebnej komisie a zároveň plní funkciu jej odborného poradcu, ale nie je jej členkou.

Na základe týchto dôvodov sa navrhovateľ domáha, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že *„voľby primátora mesta a voľby poslancov mestského zastupiteľstva konané dňa 6. a 7. decembra 2002 vo volebnom obvode V. K. vyhlasuje za neplatné“*.

Podaniami doručenými ústavnému súdu 17. februára 2003 a 21. februára 2003 predložil navrhovateľ ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania v konaní o jeho volebnej sťažnosti, ktoré majú slúžiť na preukázanie porušenia ustanovenia § 40 ods. 2 volebného zákona, konkrétne tej skutočnosti, že hlasovacie lístky, obálky a zoznamy voličov v jednotlivých volebných okrskoch volebného obvodu V. K. neboli po skončení volieb zabezpečené spôsobom ustanoveným v citovanom ustanovení volebného zákona.

Ústavný súd v rámci prípravy predbežného prerokovania volebnej sťažnosti požiadal primátora mesta V. K. o zaslanie kópie zápisnice miestnej volebnej komisie o výsledku volieb. Zároveň požiadal o vyjadrenie k volebnej sťažnosti predsedu miestnej volebnej komisie a predsedníčku okrskovej volebnej komisie.

Zo zápisnice miestnej volebnej komisie o výsledku volieb zo 7. decembra 2002, ktorá bola ústavnému súdu doručená 26. februára 2003, vyplýva, že zvolený primátor PaedDr. T. B. získal vo voľbách spolu 1 144 platných hlasov, čo oproti počtu hlasov získaných navrhovateľom (954), ktorý sa umiestnil ako druhý v poradí, predstavuje rozdiel 190 hlasov. Uvedené zistenia korešpondujú s údajmi obsiahnutými v prehľade výsledkov volieb zo 7. decembra 2002 zaslanom ústavnému súdu navrhovateľom.

Predseda miestnej volebnej komisie v liste doručenom ústavnému súdu 14. februára 2003 uviedol, že:

„1. Presný údaj o počte osôb z Domu dôchodcov vo V. K. zapísaných v zozname voličov pri voľbách do orgánov samosprávy obcí konaných 6. a 7. 12. 2002 je 32 – tridsaťdva.

2. Počet voličov z týchto osôb, ktorí sa zúčastnili na hlasovaní, je 27 – dvadsaťsedem.“

Predsedička okrskovej volebnej komisie vo vyjadrení k volebnej sťažnosti doručenom ústavnému súdu 26. februára 2003 okrem iného uviedla:

„Dňa 7. 12. 2003 t. j. druhý deň volieb sme mali dohodnutý čas konania volebného aktu v domove dôchodcov na 10.00 hod., ktorý sme sa snažili dodržať vzhľadom na vek a zdravotný stav tunajších obyvateľov.

V tú dobu sme mali dosť veľa voličov, museli sme ich púšťať do volebnej miestnosti po skupinách a zároveň boli dve členky komisie neprítomné (tiež boli voliť) a tak sa stalo, že sl. K. a p. Ž. šli dve dopredu do domova dôchodcov s tým, že prídeme za nimi. Vedela som, že miestnosti na vykonanie volieb sú pripravené, nakoľko som sa tam bola pozrieť, keď som bola sama voliť do ZŠ slovenskej a mala som to po ceste.“

V ďalšej časti svojho stanoviska predsedníčka okrskovej volebnej komisie vyjadruje názor, že *„Sl. K. a p. Ž. poznám ako zodpovedné na to, aby dodržali všetky náležitosti a som si istá, že anonymita volieb bola dodržaná podľa najlepšieho vedomia a svedomia. Ved' zapisovateľ volebnej komisie skladá sľub spôsobom a v znení uvedenom v § 11 ods. 5, to znamená ako členovia volebnej komisie.*

Na výsledku volieb v Domove dôchodcov V. K. to určite nič nemenilo. Tajnosť hlasovania bola dodržaná a záverečnú zápisnicu podpísali všetci členovia komisie bez najmenších výhrad“.

II.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní volebnej sťažnosti podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde preskúmal, či spĺňa všeobecné a osobitné náležitosti návrhu podľa § 20 ods. 1 a 2, § 59 a § 60 zákona o ústavnom súde a či nie sú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 tohto zákona.

Navrhovateľ preukázal, že bol vo voľbách kandidátom na funkciu primátora, pričom podľa predložených výsledkov volieb miestnej volebnej komisie zo 7. decembra 2002 získal vo voľbách primátora 954 platných hlasov, čo predstavuje viac ako 10 % voličov [§ 59 ods. 2, § 60 ods. 1 písm. c) zákona o ústavnom súde], a teda má v konaní pred ústavným súdom procesnú legitimáciu kandidáta podľa § 59 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

Volebná sťažnosť bola ústavnému súdu doručená 13. decembra 2002, to znamená do desiatich dní po oznámení výsledku volieb (§ 60 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

1. Ústavný súd sa však pri predbežnom prerokovaní volebnej sťažnosti v časti týkajúcej sa namietanej nezákonnosti volieb primátora mesta V. K. opieral o svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej nie každé porušenie volebného zákona predstavuje dôvod na konanie ústavného súdu o volebnej sťažnosti a následné vyhlásenie volieb za neplatné alebo zrušenie ich výsledku. Len hrubé, závažné alebo opätovné porušovanie zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb môže byť dôvodom pre uplatnenie právomoci ústavného súdu, ktorá mu dovoľuje rozhodnúť podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde (PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 14/99).

V tomto judikáte vyslovený názor ústavného súdu neznamena, že by ústavný súd pripúšťal možnosť tolerovania porušenia volebného zákona. Pri rozhodovaní o prípadnej prijateľnosti volebnej sťažnosti na ďalšie konanie však ústavný súd skúma relevanciu

namietaného porušenia volebného zákona v kontexte jeho možného vplyvu na dosiahnutie iného výsledku volieb.

Pokiaľ ide o činnosť miestnej (okrskovej) volebnej komisie a zabezpečovanie hlasovania mimo volebnej miestnosti, ústavný súd v náleze sp. zn. PL. ÚS 1/00 vyslovil, že nesprávny postup pri zabezpečení hlasovania mimo volebnej miestnosti (nedodržanie tajnosti hlasovania, nezabezpečenie potrebného počtu členov okrskovej volebnej komisie pre takéto hlasovanie) a pri sčítavaní hlasov v okrskovej volebnej komisii (aktívna účasť inej osoby) môže byť v príčinnej súvislosti s výsledkom volieb a tento výsledok môže významnou mierou aj ovplyvniť.

V súvislosti s porušením volebného zákona už ústavný súd napokon taktiež judikoval (PL. ÚS 27/99), že „Osoby a inštitúcie zúčastnené na voľbách môžu jednotlivé ustanovenia zákona porušiť v rôznom rozsahu, intenzite, najmä však s rôznym dosahom. Predovšetkým reálny, faktický dosah a dopad zisteného porušenia konkrétneho ustanovenia je predmetom posúdenia, či je alebo nie je namieste postup podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Nie každé porušenie volebného zákona je v príčinnej súvislosti s následkom, ktorým je výsledok volieb navrhovateľom považovaný za skreslený. V konaní o volebnej sťažnosti sa musí preukázať uvedená príčinná súvislosť pomocou dostupných dôkazov. Konštatovať ju môže iba ústavný súd za situácie, že výsledok volieb vylučuje pravdepodobnosť iného výsledku pri zachovaní, resp. rešpektovaní konkrétne porušeného ustanovenia volebného zákona. Ak je teda nesporné, že výsledok volieb nemohol byť podstatným spôsobom ovplyvnený porušením zákona, nie je toto porušenie automaticky dôvodom na vyhlásenie volieb za neplatné.“

Zohľadňujúc konkrétne okolnosti daného prípadu, ako aj vyššie citovanú judikatúru ústavný súd konštatuje, že navrhovateľ by vzhľadom na rozdiel v počte získaných hlasov oproti zvolenému primátorovi (190) nemohol ani za predpokladu, že by v jeho prospech boli odovzdané hlasy všetkých voličov, ktorí sa zúčastnili na voľbách v Dome dôchodcov vo V. K. (t. j. 27), dosiahnuť vyšší počet hlasov ako zvolený kandidát. Navrhovateľ navyše

nenamietal porušenie volebného zákona vo väzbe na to, že by boli mali všetci voliči v Dome dôchodcov V. K. voliť jeho protikandidáta. Ústavný súd napokon považuje za závažnú aj tú skutočnosť, že celý procesný postup, ktorý viedol k výsledku volieb, samotný navrhovateľ z hľadiska dosiahnutého výsledku volieb nenapadol.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd uzaviera, že namietané porušenie volebného zákona mohlo mať síce v danom prípade určitý vplyv na dosiahnutý výsledok volieb, ale nemohlo mať vplyv na to, kto bol zrejmom väčšinou hlasov zvolený.

Vzhľadom na to ústavný súd dospel k záveru, že neexistujú dostatočné dôvody na prijatie volebnej sťažnosti na ďalšie konanie pred ním a následné vyhlásenie volieb za neplatné, a preto volebnú sťažnosť v časti namietajúcej nezákonnosť volieb primátora mesta V. K. podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť odmietol.

2. Pokiaľ sa navrhovateľ domáha vyhlásiť za neplatné okrem volieb primátora mesta V. K. aj voľby do Mestského zastupiteľstva mesta V. K., ústavný súd vychádzajúc z § 59 ods. 1 zákona o ústavnom súde konštatuje, že v tomto prípade mohla sťažnosť okrem navrhovateľov uvedených v § 18 ods. 1 písm. a) až e) podať aj politická strana, ktorá sa volieb zúčastnila, 10 % oprávnených voličov volebného obvodu alebo kandidát, ktorý získal vo volebnom odvoде najmenej 10 % voličov.

Z obsahu volebnej sťažnosti ani z príloh, ktoré sú k nej pripojené, nevyplýva, že by bol navrhovateľ kandidátom na poslanca pre voľby do Mestského zastupiteľstva mesta V. K. (netvrdí to napokon ani samotný navrhovateľ), a nemožno ho zaradiť ani medzi ďalšie taxatívne uvedené oprávnené osoby na podanie volebnej sťažnosti pre nezákonnosť uvedených volieb.

Vzhľadom na nedostatok procesnej legitímácie navrhovateľa na podanie volebnej sťažnosti pre nezákonnosť volieb do Mestského zastupiteľstva mesta V. K. ústavný súd volebnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako podanú zjavne neoprávnenou osobou.

Vo vzťahu k navrhovateľom namietanému porušeniu § 40 ods. 2 volebného zákona, konkrétne tej skutočnosti, že hlasovacie lístky, obálky a zoznamy voličov v jednotlivých volebných okrskoch volebného obvodu V. K. neboli po skončení volieb zabezpečené spôsobom ustanoveným v citovanom ustanovení volebného zákona, ústavný súd poznamenáva, že namietané porušenie volebného zákona okrskovými volebnými komisiami po sčítaní hlasov a podpísaní zápisníc o hlasovaní nepostačuje samo osebe bez preukázania ďalších skutočností na to, aby ústavný súd vyhovel volebnej sťažnosti a vyhlásil voľby za neplatné.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. marca 2003